

a kálvinizmusnak, amely kevésbbé ismeretes, de azért jelentős, mint *Douen* mondja, aki a maga két vastag nyolcadrétű kötetében* ezt még tíz évvel ezelőtt kifejtette. A zene és festészet itt párhuzamosan halad. Valamint az egyházi arisztokratikus korszakban csak a magas és szent személyek és cselekmények bilincselték le az ecset mestereit, úgy zenei téren a Gergely-féle — bizonyára mély, de egyhangú — *cantus planus*, vagy *plain chant* uralkodott, amely a rhytmust tagadásba vette, az összhangot nem ismerte, és a maga kezdettől fogva kimutatott konzervatív jellegével — mint egy művészetismerő bizonyította — a zene minden fejlődésének útjában állott.** Mélyen ezen, mondhatnánk hivatalos zeneművészet alatt, felvirágozott a nép körében a szabadabb éneklés is, amelyet, fájdalom, sokszor a Venus-imádás inspirált és a jobb indulatu egyházi fejedelmek megbotránkozására, például az ugynevezett *számár-ünnep* alkalmával a templomok falai közé is hehatolt s ott alkalmat nyújtott azokra a botrányos jelenetekre, amelyeknek csak a tridenti zsinat vetett véget.***

Egyedül az egyháznak volt joga ahhoz, hogy zenét szerezzen; amit a nép játszott és ápolt, azt a

* O. Douen, Clément Marot et le Psautier Huguenot. Deux volumes en grand octavo de 738 et de 713 pages. Paris, à l'imprimerie nationale. 1888—9.

** Le resultat de la conservation perpétuelle d'un système de tonalité, ou de la forme de la gamme, est l'impossibilité du progrès dans l'art. Biographies des musiciens. Introduction. p. LV.

*** Conc. Trident 22. Sessio. 1562. szept. Ab ecclesiis vero musicas eas ubi, sive organo, sive cantulascivum, aut impurum quid miscetur, item seculares omnes actiones, vana atque adeo profana, colloquia deambulationes, strepitus, clamores, arceant, ut domus Dei vere domus orationis esse videatur et dici possit.